

Zinner Kitti Laura

A BÍRÓSÁGI ELŐÁLLÍTÁS TAKTIKAI SZEMPONTBÓL – TERVEZÉSTŐL A VÉGREHAJTÁSIG

*The tactical aspects of court escort –
From planning to execution*

Tanulmányom elején az intézkedés és a taktika fogalmának tisztázásával teremtem meg azt az elméleti alapot, amelyre a későbbi gyakorlati fejezetek épülnek. Ezt követően kitérek arra, miként támogatja az átgondolt és rendszerezett információgyűjtés a hatékony tervezést, valamint hogyan segíti elő a biztonságos végrehajtást. A bíróságra történő előállítás példáján keresztül részletezem azokat a taktikai elemeket – az információszerzést, a felkészülést és az előállítási tervezet kidolgozását –, amelyek lehetővé teszik a gyors, összehangolt és szakszerű feladat-végrehajtást. Emellett áttekintem az előállításban résztvevő szereplők feladatait, valamint azokat a tényezőket, amelyek kiemelt biztonsági kockázatot jelentenek. Ezáltal jól láthatóvá válik, hogy a szerepek és felelősségi körök pontos meghatározása alapvetően befolyásolja az előállítás biztonságát.

Kulcsszavak: taktika, bírósági előállítás, biztonság, kockázatértékelés, személykezelő

At the beginning of my study, I clarify the concepts of action and tactics, thereby creating the theoretical foundation on which the subsequent practical chapters are built. I then discuss how thoughtful and systematic information collection supports effective planning and facilitates safe execution. Using the example of a court escort, I detail the tactical elements – information gathering, preparation and development of an escort plan – that enable fast, coordinated, and professional task execution. I also review the tasks of participants involved in the escort, as well as the factors that pose a high security risk. This demonstrates that the precise definition of roles and responsibilities fundamentally influences the safety of the escort.

Keywords: tactics, court escort, security, risk assessment, inmate case officer

Bevezetés

A büntetés-végrehajtási szervezet (továbbiakban: bv. szervezet) egyik legösszetettebb és legnagyobb felelősséggel járó feladata a fogvatartottak intézetben kívüli előállítása, mozgatása. Ez a művelet egyszerre jelent logisztikai kihívást és komoly biztonsági kockázatot, hiszen az intézet falain kívül a környezet sokkal kevésbé kiszámítható, a rendelkezésre álló erőforrások pedig korlátozottabbak. Az előállítás sikere azon múlik, hogy a felkészülés, a tervezés és a végrehajtás mennyire összehangolt, valamint a feladat végrehajtásában részt vevő személyi állomány mennyire képes gyorsan és pontosan reagálni a változó körülményekre. Tanulmányomban bemutatom, miként épül fel ez a folyamat az előkészületektől egészen a bírósági tárgyalóterem biztonságos eléréséig. Részletesen kitérek az információgyűjtés, a helyszínbemjárás, a feladat-meghatározás és a szerepkörök kijelölésének jelentőségére, valamint arra, hogyan befolyásolja mindez a végrehajtás eredményességét. Külön figyelmet fordítok a kiemelt kockázati tényezők kezelésére és az együttműködés jelentőségére, hiszen a legapróbb részlet figyelmen kívül hagyása is veszélybe sodorhatja az intézkedés sikerességét.

Az intézkedéstaktika fogalmi elemei

Az intézkedéstaktika a rendvédelmi szervek által folyamatosan alkalmazott és fejlesztett taktikai és technikai módszerek összessége, amely az adott kor kihívásaihoz és szükségleteihez igazodva fejlődik. Az évek során szerzett tapasztalatok és új megközelítések lehetővé teszik az intézkedések hatékonyságának, eredményességének és biztonságának növelését.

A fogalom meghatározása azonban nem ennyire egyszerű, mivel számos tényezőt kell figyelembe venni. A fogalom leírása nehézségekbe ütközik, mert az intézkedéstaktika – a konkrét helyzetektől függően – dinamikusan változik. Különböző szervek, például a bv. szervezet és a rendőrség eltérő megközelítéseket alkalmaznak, ami tovább nehezíti a fogalom pontos meghatározását.

Az intézkedéstaktika fogalmával a hétköznapi életben ritkán találkozunk, mivel első sorban a katonai és a rendészeti szaknyelv része. Ennek megfelelően a hagyományos lexikonokban, értelmező- és szinonimaszótárban nem szerepel. A kifejezés használata körülbelül az 1990-es évek végén terjedt el a rendészeti területen.¹

Krauzer Ernő 2019-ben megjelent tanulmányában „Intézkedéstaktika, mint fogalom meghatározás” rámutat arra, hogy napjainkban számos oktatási intézmény különböző képzési formák keretében – beleértve a tanfolyamokat, szaktanfolyamokat, valamint

1 Mátés G. (2023)

a középfokú és felsőfokú iskolai rendszerű képzéseket – alkalmazza ezt a kifejezést. Véleménye szerint az intézkedéstaktika minden olyan képzési formában jelen lehet, ahol elméleti és gyakorlati tantárgyak oktatása zajlik. Ez azt jelenti, hogy nemcsak a bv. szervezet, hanem a rendőrség, a Nemzeti- Adó és Vámhivatal, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem, valamint a fegyveres biztonsági őrség, személy- és vagyonőrök, illetve más rendészeti feladatokat ellátó személyek képzésében is releváns az intézkedéstaktika kifejezés használata.²

Jogosan vetődik fel a kérdés, hogy egy polgári személy alkalmazhatja-e az intézkedéstaktika kifejezést. Arra való tekintettel, hogy ez a fogalom szorosan kötődik a rendészeti szakterülethez és azok a személyek használhatják, akiket az állam jogszerű kényszerítő eszközök alkalmazására hatalmazott fel, a „civil szféra” képviselői nem rendelkeznek a szükséges jogosultságokkal ennek gyakorlati alkalmazásához.³

Az intézkedéstaktikát a bv. intézetekben szolgálatot teljesítő állomány nap mint nap alkalmazza a szolgálat ellátása során. Már a bv. intézetbe történő belépés pillanatától kezdve figyelemmel kíséri az intézet környezetét, a fogvatartottak mozgását, betartja és betartatja a különböző biztonsági szabályokat. Sokan tévesen úgy gondolják, hogy mivel nem közvetlenül fogvatartottak közelében látnak el szolgálatot, ezért nincs szükségük erre a tudásra. Azonban az intézkedés megtétele nemcsak jogosultság, hanem kötelezettség is. A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 11. § (1) bekezdése pontosan meghatározza, hogy *„A személyi állomány tagja a bv. szervezet feladatkörében, szolgálati beosztásának (munkakörének) a jogszerű ellátása során a jogszabályokban meghatározott intézkedések megtételére jogosult és köteles”*.⁴

Bármikor előfordulhat olyan esemény, amikor irodában szolgálatot teljesítő kollegának kell intézkednie saját, esetleg más személy testi épségének megóvása érdekében. Sor kerülhet egy esemény megakadályozására, felszámolására, ami számos esetben kényszerítő eszköz alkalmazásával történik. Kényszerítő eszköz alkalmazására a bv. szervezet hivatásos szolgálati jogviszonyban álló tagja jogosult és köteles.⁵

A kényszerítő eszközök alkalmazásáról másodpercek töredéke alatt kell dönteni, hiszen az adott helyzet megköveteli az azonnali reakciót. Egy ilyen döntés során számos tényezőt kell figyelembe venni: először is azt, hogy a jogszabályok lehetővé teszik-e az adott eszköz használatát, így pontosan ismerni kell a kényszerítő eszközök alkalmazásának jogszabályi feltételeit.

2 Krauzer E. (2019) p. 82.

3 Mátés G. (2023)

4 1995. évi CVII. törvény a büntetés-végrehajtási szervezetről 11. § (1) bek.

5 1995. évi CVII. törvény a büntetés-végrehajtási szervezetről 15. § (1) bek.

Ezen túlmenően fontos tudnia az kényszerítő eszközt alkalmazónak, hogy a választott eszköz milyen típusú és mértékű kárt, illetve személyi sérülést okozhat, valamint törekedni kell arra, hogy a lehető legkisebb sérülést vagy kárt okozza az alkalmazás során az eredményesség biztosítása mellett. Ez a feladat nem egyszerű még egy magasabb intézkedéstaktikai képzettséggel rendelkező személyi állományi tagnak sem. Az alkalmazás során figyelembe kell venni környezeti tényezőket is, hiszen elengedhetetlen, hogy más személy – akár a bv. intézetben tartózkodó polgári személy, vagy az eseményben részt nem vevő fogvatartott (vétkes személy) – ne váljon az intézkedés áldozatává.

Az azonnali, reflexszerű cselekvés képessége azonban nem adottság. Az emberi elme és test közötti kapcsolat szoros összefonódása teszi lehetővé a gyors és szakszerű reakciót. Ehhez elengedhetetlen az elme és a fizikum folyamatos fejlesztése. A hiányos intézkedéstaktikai tudás komoly veszélyt jelent mind a személyi állomány, mind a fogvatartottak biztonságára.

Az intézkedéstaktika fogalma két elemből áll: az intézkedés és a taktika szavakból. Ahhoz, hogy mélyebben megértsük a kifejezés jelentését, érdemes külön-külön elemezni ezeket a szavakat, majd megvizsgálni, hogyan egészítik ki egymást, és milyen speciális jelentést nyerne a bv. szervezet szemszögéből.

Intézkedés

Az intézkedés szót a hétköznapiakban gyakran használjuk, mégis sokszor nehéz pontosan megfogalmazni, mit is jelent. Gondoljunk csak arra, amikor azt mondjuk: „intézkedünk a javításról”, „intézkedünk az ügyfélszolgálaton” vagy éppen „intézkedik a felügyelő”.

Általános értelemben az intézkedés olyan tevékenységet, cselekvést jelent, amely konkrét célok elérésére irányul, azonban a szó valódi tartalmát és jelentését ritkán elemezzük.

A bv. szervezetben az intézkedés olyan jogszerű és célirányos cselekvés vagy eljárás, amely a bv. intézet rendjének, biztonságának fenntartását, valamint a törvényben meghatározott célok és feladatok megvalósítását szolgálja.

Az intézkedés nem csupán egy adott cselekvést jelent, hanem egy jogilag meghatározott, szervezett és célorientált rendszert, amely a bv. intézetek működésének alapját képezi. Ez a fogalom a belső rend fenntartásának egyik alapvető eszköze.

A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és a szabadságvesztés, az elzárás, az előzetes letartóztatás és a rendbíróság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes

szabályairól szóló 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet meghatározza azokat a biztonsági intézkedéseket, amelyek megtételére a bv. intézet vezetője, vagy az általa megbízott személy jogosult és köteles. Ezek az intézkedések egyfelől megelőző jellegűek, másfelől a már bekövetkezett események megszüntetésére irányulnak.

Taktika

A taktika a stratégiai gondolkodás és a céltudatos cselekvés eredménye. A szó eredetileg katonai környezetből származik, ahol a taktika olyan megtervezett módszerek és technikákat jelent, amelyekkel egy csapat eléri a céljait.

A taktika azokat az adott helyzetben alkalmazott módszereket, eszközöket és megoldásokat foglalja magában, amelyek segítenek a kitűzött stratégiai célok megvalósításában.

A stratégia egy hosszú távú terv, amely meghatározza a célokat és az azok eléréséhez szükséges lépéseket, figyelembe véve a stratégiai időszak alatt rendelkezésre álló erőforrásokat és azok elosztását, illetve a környezeti változásokat.

A megfelelő taktika kiválasztása azt jelenti, hogy a feladat végrehajtója felméri az adott helyzetet, ennek során meghatározza a beavatkozás időpontját, a helyzethez illő kommunikációt, az alkalmazandó technikát, figyelemmel arra, hogy minden mozzanatnak összhangban kell állnia a szakszerűség, a jogszerűség és az arányosság elveivel.

Az intézkedéstaktika összetett jelentése

Az intézkedéstaktika kifejezés az intézkedés és a taktika elemeinek együttes alkalmazását jelenti. Ez a fogalom a szolgálatot teljesítő állomány által végzett tudatos és jól megtervezett lépések sorozatát írja le, amelyet a fogvatartottakkal való interakciók és különböző események kezelésénél használnak. A kifejezés nemcsak a konkrét cselekmények technikai részleteit tartalmazza, hanem azt is, hogy ezeket a lépéseket milyen módon, milyen sorrendben és milyen módszerekkel hajtják végre.

Az egyes események tekintetében az intézkedés helyszínei és az alkalmazott eszközök eltérőek lehetnek, azonban a helyzetfelismerés és helyzetkezelés általános szabályai mindig ugyanazok.

A célok és a paraméterek együttesen határozzák meg a stratégiát. A stratégia a cél elérésének általános terve. A „küzdj, fuss és rejtőzz el” a 3 klasszikus túlélési stratégia. Aktív ellenszegülés esetén, az intézkedő személyi állományi tag célja a fogvatartott földre vitele és megbilincselése. A paraméter, miszerint lehetőség szerint ne sérüljön meg a fogvatartott. A cél az, amire törekedni kell, a paraméterek, amiknek nem szabad megtörténnie.

A stratégia és a környezet együttesen alakítják a taktikát. A taktika, a stratégia megvalósításának „hogyanja”. A zárkafelszerelési tárgyak, a kifelé vagy befelé nyíló ajtó, a helyiség megvilágítása mind részei a környezetnek, ami befolyásolja a taktika megválasztását, ahogyan a rendelkezésre álló információ és időpont is. A feladat végrehajtói a helyzettől függően választják meg a taktikát, például a behatolás típusát, amikor lassú (statikus) vagy gyors (dinamikus) behatolást kell alkalmazni. A taktika és a „körül-mények összessége” határozzák meg az adott esemény során alkalmazott technikákat. Jögalap hiányában nincs intézkedés, helyzetismeret nélkül nincs jó taktika, arányosság nélkül pedig nincs jogszerűség.

A feladat végrehajtásának tervezésére vonatkozó taktikai elemek az előállítás során

A bv. szervezet biztonsági kockázatának csökkentése érdekében a fő feladat a bv. intézeten belüli és kívüli biztonság fokozása. Nem szabad figyelmen kívül hagyni azt a kiemelkedően fontos tényezőt, hogy napi szinten nagy számú fogvatartott tartózkodik a bv. intézet falain kívül. Ahhoz, hogy a fogvatartottak bv. intézeten kívüli jelenléte (például előállítás) során a biztonság maximális, a biztonsági kockázat pedig minimális legyen, szükséges látni, hogy ezekben a helyzetekben csak korlátozottan állnak rendelkezésre a bv. intézeten belüli fegyverzeti anyagok, technikai eszközök, a bv. intézet személyi állománya, a biztonsági rendszer elemei.

Minden feladat megoldásának legfontosabb eleme a végrehajtási „művelet” megtervezése. Ez olyan, mint egy kirakós játék, ahol minden résztvevő, minden eszköz egy-egy puzzle darab, amely a megfelelő helyre illesztve alkotja meg a teljes képet. Ha a darabok nem a helyükön vannak, vagy hiányzik néhány (kulcsfontosságú) elem, akkor a kép töredezett marad, és a művelet sem lesz feltétlenül sikeres. A jó tervezés az, amely a megfelelő sorrendben és helyre illeszti a darabokat, így alkotva egy koherens egészet. Ha minden részlet a helyére kerül, akkor hiánytalanul összeáll a teljes kép, márpedig egy dinamikus és profi végrehajtás elengedhetetlen feltétele, hogy minden apró részlet a helyén legyen.

Információgyűjtés

Egy feladat végrehajtása során az információgyűjtés számos területen, így a mindennapi életünkben is elengedhetetlen. Alapja a tudatos döntéshozatalnak és lehetőségét ad arra, hogy jobban megértsük a környezetünket. A jó döntéshez szükséges, hogy a döntéshozó teljes képet kapjon az adott helyzetről, felismerje a lehetőségeket és a kockázatokat, valamint mérlegelhesse az egyes alternatívák előnyeit és hátrányait.

A puzzle példájánál maradva, az információszerzés olyan, mint a kirakós első lépése, amikor elkezdjük összegyűjteni a puzzle darabokat. Még nem látjuk a teljes képet, de tudjuk, hogy minden egyes darab fontos szerepet játszik a kép megalkotásában. Az információk szétszórtan, különböző forrásokból érkeznek, legyen szó adatokról, eszközökről vagy személyekről, és kezdetben lehet, hogy nem világos melyik hova illik. Ezért először rendszereznünk kell azokat, hogy lássuk, melyek azok a kulcsfontosságú elemek, amelyek meghatározzák az egész műveletet. Ha az információk hiányosak vagy nem pontosak, olyan, mintha néhány darab elveszett volna, és csak találgatni tudunk arról, mi lehet a teljes kép. Az alapos adatgyűjtés és elemzés viszont segít abban, hogy a kritikus részletek a helyükre kerüljenek, és elkezdjen körvonalazódni a művelet alapja. Ahogyan egy kirakósnál először a sarkot és szélső darabokat próbáljuk megtalálni, úgy az információszerzés során is először a legfontosabb adatokat kell megszereznünk. Ezek nélkül a további tervezés nem lenne hatékony, hiszen nem tudnánk biztosan, hogy mire építjük a műveletet.

A külső helyszínre történő előállítás gyakran összetett feladat, ami számos veszélyforrást rejt magában, és ahol a legfontosabb szempont a biztonság. Az esetleges rendkívüli események bekövetkezésének megelőzése érdekében elengedhetetlen a releváns adatok gyűjtése, elemzése és értékelése. A megfelelő információ begyűjtése a stratégiai tervezés alapja. Az információgyűjtés elsődleges célja a végrehajtandó feladat körülményeire vonatkozó ismeretek megszerzése. A megszerzett ismeretek alapján lehet átfogó képet alkotni például a feladat végrehajtásának helyszínéről, így egy adott épület sajátosságairól, az időjárási körülményekről, a területen tartózkodó személyek összetételéről, a veszélyforrásokról, azok esetleges változásairól. Az információk feldolgozását követően lehet tervet készíteni a felmerülő kockázatok elkerülésére, mely során meghatározhatják, hogy milyen stratégiát és taktikát alkalmazzanak a feladat biztonságos végrehajtása érdekében.

Előállítási utasítás

A Biztonsági Szabályzat meghatározza „Az előállítás az a biztonsági tevékenység, amely során a személyi állomány tagja biztosítja, hogy a fogvatartott meghatározott célból, a megadott helyen és időpontban megjelenjen. Az előállítás elsősorban bírósági tárgyalásra, ügyészségi meghallgatásra, egészségügyi vizsgálatra vagy kezelésre, közjegyzői és egyéb hivatalos eljárásra *bv. intézeten kívüli mozzatással történik*”.⁶ Egy részletesen kidolgozott előállítási terv elengedhetetlen a fogvatartott biztonságos és hatékony előállításához. A gondos tervezés lehetővé teszi a folyamatok előzetes kidolgozását, így a felügyelők minden lehetséges helyzetre gyorsan és hatékonyan tudnak reagálni.

6 72/2020. (XII. 23.) BVOP utasítás a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, 27. pont

A Biztonsági Szabályzat pontosan meghatározza, hogy milyen adatok figyelembevételével kell az előállítást megszervezni: „Az előállítást a fogvatartott személyiségének, az elkövetett bűncselekmény típusának, a büntetésből hátralévő időnek, a biztonsági kockázat értékelésnek, az aktuális lelki és fizikai állapotnak, az esetleges többletinformációinak, továbbá az előállítás helyszínének, a tárgyaláson várhatóan megjelenő személyek létszámának, valamint összetételének, és a média érdeklődésének figyelembevételével, valamint az előállítási utasításon rögzített egyéb információk alapján a legbiztonságosabban kell megszervezni”⁷. A rögzített információk fontos szerepet játszanak a tervezés és a végrehajtás szakasza alatt is.

Az előállítási utasítás akkor tölti be a funkcióját, ha egyetlen, áttekinthető narratívában tartalmaz minden olyan információt, amely a biztonságos és hatékony végrehajtáshoz szükséges. Rögzíti az előállítás pontos helyét és időpontját, a fogvatartott személyes azonosítóit és az azonosítás gyorsítása érdekében friss, beazonosításra egyértelműen alkalmas fényképet. Az utasítás a feladat végrehajtásához szükséges bünyügyi alapadatokat is tartalmazza (a bűncselekmény jellege, ítélet tartama, fegyelmi eljárások adatai, szabadulás várható időpontja), ezek jelzik előre a fogvatartott viselkedésében rejlő kockázatot. Olyan fogvatartott előállítása esetén, aki erőszakos bűncselekményt követett el fokozott agressziós kockázattal, közlő szabadulási időnél izgatottsággal, távoli kilátásoknál frusztrációval számolhat a végrehajtó állomány. A kiegészítő (többlet) információ csak akkor értékes, ha releváns és naprakész. A régi, akár évekkel korábbi bejegyzések információs zavart okoznak, és elfedhetik a releváns adatokat.

A gyakorlatban rossz berögződés lehet, ha az előállító felügyelők csak a kapcsolattartói létszám adataira alapozva mérik fel a biztonsági kockázatot. Amennyiben a várható létszámról nincs pontos információ, az hamis biztonságérzetet adhat, ezért az előállítási utasításban szereplő, korábbi tárgyalások létszámára és az ott megjelentek magatartására vonatkozó bejegyzést következetesen kell vezetni, majd az előállítási zárásakor frissíteni.

A biztonság szempontjából a tárgyaláson megjelenő személyek létszámának ismerete segíti a biztonsági távolság és a kontroll fenntartását a megfelelő biztosítási alakzat és az útvonal megválasztásával. Ezáltal a konfliktusok kialakulása és fogvatartottal való érintkezési kísérletek hatékonyabban megelőzhetők. Amennyiben nagyobb létszámú hallgatóságra lehet számítani, a szükséges eszközök megválasztása és előkészítése kulcsfontosságú, ami nemcsak a felügyelet, hanem a fogvatartott szempontjából is fontos arra való tekintettel, hogy előre jelezhetővé válik az érzelmi állapota, ami befolyásolhatja a viselkedését. Egy nagyobb létszámú esemény, izgatottságot vagy

7 72/2020. (XII. 23.) BVOP utasítás a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, 369. pont

szorongást válthat ki a fogvatartottból, amelyet az előállító felügyelőnek tudnia kell megfelelően kezelni.

Az egészségügyi adatok ugyancsak kulcsfontosságúak. Szív- és érrendszeri, légzőszervi vagy anyagcsere betegség esetén kerülni kell a túlzott fizikai és érzelmi megterhelést. A betegség hatással lehet a kényszerítő eszközök alkalmazására és a mozgítás időtartamára is.

Feladat-meghatározás és helyszín

A feladat végrehajtásához szükséges információk biztosításánál fontos, hogy választ kapjunk az (5W) alapkérdésre. Ki? (Who?), Mit? (What?), Hol? (Where?), Mikor? (When?) és Miért? (Why?) hajt végre? Ezen kérdésekre adott válaszok mutatják meg, hogy mi a konkrét feladat. Speciális eligazítás keretében ismertetésre kerülnek további információk, amik elengedhetetlenek a feladat megkezdéséhez. Fontos a visszaigazolás, hogy mindenki megértette-e a kapott feladatot. Hiányzó, vagy nem egyértelmű részletek esetén további magyarázat szükséges mindaddig, amíg a feladat végrehajtója a kapott feladat minden részletét maximálisan meg nem értette.

A bv. intézetén kívül történő előállítás legnagyobb biztonsági kockázata – tapasztalatom alapján – nem a fogvatartott személyiségében rejlik. Egy ismeretlen helyen, ismeretlen személyi körben történő tájékozódás óriási veszélyforrást jelenthet. A rendszeresen felkeresett helyszínekről (pl. bíróság, ügyészség, kórház) egy fényképes és/vagy elektronikus tájékoztatót készítenek, amely tartalmazza az adott helyszín elhelyezkedését, a megközelítési lehetőségeket, a biztonsági szempontból fontos sajátosságokat, a lehetséges szökési útvonalakat, az együttműködő szervek elhelyezkedését és elérhetőségét, valamint az előállítás helyszínén a belső biztonsági szolgálat elérhetőségét és az őrző helyiség használatának részleteit.⁸ Az előállítási helyszínek biztonsági leírása számos hasznos információt tartalmaz, amit a gyakorlatban az előállító felügyelővel speciális eligazítás keretén belül ismertetnek, vagy az eligazítás után saját maga ismeri meg.

Fontos tisztázni többek között azt, hogy milyen az épület sajátossága, például hol van parkolási lehetőség, az épület típusa, szintek száma, az épület őrzése, biztonsága, a városrész meghatározása. A belvárosban található bíróságok esetében például a parkolás általában problémát jelent, ezért a gépjárművezetőnek tudnia kell, hogy hol található az épület bejárata, az épületnek van-e udvara, amennyiben igen, van-e lehetőség annak igénybevételére. Az információk birtokában a gépjárművezető és a csoportparancsnok előre meg tudja tervezni a gépjárműből történő kiszállás biztonságos végrehajtását, fel

8 72/2020. (XII. 23.) BVOP utasítás a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, 373. pont

tudnak készülni az esetleges a veszélyforrásokra (például emeletes objektum esetében a menekítés nehézségére vagy akár a szökés kockázatára).

A végrehajtásban részt vevő személyek

Csoportparancsnok

Csoportos előállítás alkalmával minden esetben ki kell jelölni egy csoportparancsnokot, és úgy kell kialakítani a felügyeleti létszámot, hogy a csoportparancsnok ne kíséren fogvatartottat.⁹ Kulcsfontosságú, hogy olyan személy legyen kijelölve csoportparancsnoknak, aki magas szintű tudással és tapasztalattal rendelkezik. Az eligazítást követően a csoportparancsnok a meglévő információkat elemzi, értékeli, és kidolgoz egy koncepciót. Minden helyzetre lehetetlen felkészülni, azonban minél több körülményt vesznek figyelembe és elemzik azt, annál kisebb a valószínűsége annak, hogy az adott szituációban a csoport valamely tagja hibázik, vagy nincs tisztában a pontos feladatával. Bár célzottan törekedni kell a lehető legnagyobb biztonság elérésére, a kidolgozott terv pusztán kiindulópontot ad. A csoportparancsnoknak ezért gyors helyzetfelismerő képességgel és rugalmassággal kell rendelkeznie, hogy azonnal reagálni tudjon a változó körülményekre. A terv megvalósítása során fontos, hogy minden érintett pontosan értse mi a feladata és ismerje a felelősségi körét. Ilyenkor ajánlott a feladatmegosztást úgy kialakítani, hogy az igazodjon a csapattagok szakmai felkészültségéhez és erősségeihez, mivel így mindenki magabiztosabban, ezáltal eredményesebben tudja ellátni a feladatát.

Helyszínbejárás

„Az előállító csoportparancsnok azokon az ismeretlen helyszíneken (például temető, kórház), ahol még nem hajtott végre feladatot, köteles lehetőség szerint előzetes bejárással felmérni a feladat biztonsági kockázatait, kijelölni a menekülési útvonalakat, lehetőségeket, valamint egyeztetni a belső rendészeti szolgálat munkatársaival, a társszervekkel.”¹⁰

Az épület átvizsgálását – a körülmények folyamatos változása okán – minden alkalommal végre kell hajtani. A csoportparancsnok egyik legfontosabb feladata – a példában szereplő – bíróság épületének előzetes átvizsgálása statikus és dinamikus szempontok alapján egyaránt. A helyszínbejárás célja a szökés, támadás vagy más rendkívüli esemény bekövetkezésének megelőzése és a várható biztonsági kockázatok felderítése.

9 72/2020. (XII. 23.) BVOP utasítás a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, 383. pont

10 72/2020. (XII. 23.) BVOP utasítás a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, 390. pont

A csoportparancsnoknak – a megérkezést követően a gépjárműből történő kiszállása után – fontos feladata a külső környezet felmérése. Az épület közelében tartózkodó személyek mozgását és viselkedését előzetesen fel kell mérni és értékelni kell, különös figyelmet fordítva a gyanús viselkedő személyekre (például zavart, feszült), csoportosulásokra vagy esetleges demonstrációkra. Az épületbe történő gyors és biztonságos bejutás lehetőségeinek felmérése ugyancsak fontos. Például a csoportparancsnok a gépjárműből kiszállva észreveszi, hogy a bíróság főbejáratánál rakodás zajlik: egy teherautó áll a bejárat előtt, a rakodók nagy dobozokat pakolnak ki a teherautóból, részben eltorlaszolva a bejáratot. A csoportparancsnoknak gyorsan értékelnie kell a helyzetet: a rakodás lassíthatja vagy akadályozhatja a bíróságra történő bejutást, valamint biztonsági kockázatot is jelenthet. Az adott helyzetet értékelve döntést kell hoznia, mely szerint vagy értesíti a bíróság biztonsági szolgálatát és a gépjárművezetőt, hogy alternatív bejárat használata válik szükségessé, vagy kérheti a rakodás ideiglenes szüneteltetését a zavartalan bejutás érdekében.

Az épületben működő biztonsági kamerarendszer és a biztonsági szolgálat létszáma és elhelyezkedése további támpontokat ad a kockázatok felméréséhez. Ezen elemek fontosak lehetnek, abban az esetben, ha például nem várt tömeg jelenik meg a bíróság épülete előtt, vagy a bíróság épületében kialakult tömeg a tárgyalóterem felé közelít. A fentiek alapján is kiemelt fontosságú a csoportparancsok és a biztonsági szolgálat folyamatos összeköttetésének biztosítása.

Az épület belépési és kilépési pontjainak előzetes ellenőrzése elengedhetetlen, csakúgy, mint annak biztosítása, hogy rendkívüli esemény esetleges bekövetkezése esetén alkalmas alternatív útvonal álljon rendelkezésre. A tárgyalóterembe való kísérés megkezdése előtt a csoportparancsnoknak pontosan meg kell terveznie a haladás irányát, amely biztosítja a fogvatartott biztonságos mozgását. Az előre meghatározott útvonalnak a lehető legrövidebbnek kell lennie, ugyanakkor el kell kerülni a zsúfolt, nyilvános tereket, amik fokozott veszélyforrást jelenthetnek. Ha az épület adottságai lehetővé teszik, érdemes egy másodlagos útvonalat is biztosítani, amely szükség esetén alternatív kijáratként szolgálhat, például ha a kísérés során a csoportparancsok csoportosulást észlel az elsődleges útvonalon.

A példában szereplő bíróság épületének részletes feltérképezése során kiemelt figyelmet kell fordítani azokra a helyiségekre, amelyek szökésre vagy elrejtőzésre alkalmasak lehetnek – például üres termek, mellékhelyiségek, szekrények – valamint az esetlegesen elrejtett tárgyak felkutatására. Az ellenőrzés során célszerű átvizsgálni a tárgyalóteremben a padokat, a székek alját, melyek alkalmasak kisebb és közepes méretű tárgyak elrejtésére.

Biztonsági okokból fontos megvizsgálni az épületen belüli biztonsági elemeket is, például az ablakokon elhelyezett rácsokat, az ajtók zárhatóságát, a biztonsági kamerák

látószögét és működését. A nyitva hagyott ajtók potenciális biztonsági kockázatot jelenthetnek, az ajtók állapota befolyásolhatja a biztosítási alakzat megtervezését. Amennyiben a fogvatartott kísérése nyitott ajtók előtt történik, a kísérés során folyamatosan biztosítani kell azt, hogy a biztosítási alakzatba ne tudjon belépni egy, az ajtón ki- vagy belépni szándékozó személy.

A csoportparancsnok az épület bejárása során egy „belső térképet” készít, amely segíti a gyors és hatékony döntéshozatalt. A vizuális ingerek, például az ajtók színe, a folyosókon elhelyezett táblák vagy a bútorok elrendezése támpontként szolgálhatnak. Az előzetesen bejárt, vizuálisan leképezett terek segítik a tájékozódást.

Az épület átvizsgálása nem csupán egy rutinszerű eljárás, hanem a biztonságos előállítás alapvető feltétele.

Gépjárművezető

Az előállítások végrehajtásának tervezése során nem a csoportparancsnoknak kell mindent részfeladatot kidolgoznia. Az adott részfeladatot az előállítást végrehajtó felügyelők önállóan állítják össze és határozzák meg a rájuk vonatkozó taktikai elemeket, amit csapatként egyeztetnek a végrehajtást megelőzően.

A gépjárművezetőnek a cél megközelítésére útvonaltervezet kell készítenie, fel kell mérnie a várható forgalmi rendet. Előfordulhat, hogy aki többször járt már az adott útvonalon úgy gondolja, hogy ismeri azt, azonban a gyakorlatban számos esetben tapasztalhatók nem várt útfelújítások, balesetek, terelések. A fejlett technológiának köszönhetően másodpercek alatt áll rendelkezésre információ az akadályokról, a forgalmi rend változásáról.

Fel kell készülni nem várt esemény bekövetkezésére, ezért alternatív útvonalakat is ki kell dolgozni. Ez nemcsak azért fontos, hogy a tárgyalás a kitűzött időpontban megkezdődjön, hanem azért is, hogy azonnali megoldás álljon rendelkezésre a fogvatartott biztonságát súlyosan, közvetlenül sértő vagy veszélyeztető cselekmény észlelése esetén. Az útvonal tervezése során célszerű rögzíteni a kulcsfontosságú épületek, objektumok elhelyezkedését. Biztonság szempontjából ezek a bv. intézetek, rendőrkapitányságok, kórházak, melyek elérhetőségeit is szükséges rögzíteni a gyors reagálás érdekében. A fogvatartottak szállítása és előállítása során előforduló rendkívüli helyzetek – például gépjármű-meghibásodás, baleset vagy a fogvatartott egészségügyi ellátásának szükségessége – azonnali intézkedéseket kívánnak. Ezeknek a szituációknak a megoldásához létfontosságú, hogy a csoportparancsnok azonnal kapcsolatba tudjon lépni a legközelebbi bv. intézettel, és ha szükséges a legközelebbi rendőrkapitánysággal, kórházzal. Az érintett társszervek elérhetőségeinek ismerete olyan alapfeltétel, amely

lehetővé teszi a gyors segítségkérést, az azonnali helyszíni beavatkozást, valamint a további biztonsági intézkedések megszervezését.

A gépjárművezető felelőssége indulás előtt a gépjármű átvizsgálása. Ez az ellenőrzés nem csupán a jármű műszaki állapotának (például folyadékszintek, fékek, abroncsok, világítás) vizsgálatára terjed ki, hanem a biztonsági felszerelések (például zárok, rögzítőelemek, kommunikációs eszközök) működőképességére is. Mindemellett gondoskodnia kell arról, hogy a jármű belterében ne maradjon a szállítás biztonságát veszélyeztető tárgy.

Amennyiben a gépjárművezető részt vesz a fogvatartott kísérésében és a gépjármű őrizetlenül marad a parkolóban vagy az utcán, célszerű a beszállást megelőzően szemrevételezéssel átvizsgálni a gépjármű alvázat – tiltott tárgy elhelyezése okán –, illetve az abroncsok állapotát.

Személykezelő

A személykezelő az, aki közvetlenül végzi a fogvatartott kísérését. Feladata, hogy a fogvatartottat a kijelölt helyre mozgassa, a kísérés teljes folyamatát kontrolálja, valamint garantálja a biztonságos és jogszerű végrehajtást. Közvetlen kapcsolatban van a fogvatartottal, folyamatosan figyelemmel kíséri annak magatartását, kommunikációját, reakcióit, észleli az esetleges kockázati tényezőket (például a fogvatartott agresszív viselkedése esetén, felhívja a csoportparancsnok figyelmét a szükséges kényszerítő eszköz alkalmazására, indokolt esetben önállóan is dönthet). Felhelyezi a mozgáskorlátozó eszközöket és ellenőrzi a bilincsek, a vezetősár, a lábbilincs rendeltetészerű és szakszerű alkalmazását, kontrollálja a fogvatartott mozgását. A személykezelő kiválasztása során fontos, hogy a kiválasztott személy tisztában legyen a kényszerítő eszközök alkalmazásának szabályaival, és azokat hatékonyan, jogszerűen tudja alkalmazni.

Lőfegyverviselés

Amennyiben az előállítás legalább 2 fő biztosító felügyelővel és csoportparancsnokkal meg van erősítve, a személykezelőnek kizárólag a fogvatartottra kell összpontosítania, így ebben az esetben intézkedéstaktikai szempontból célszerű, ha a személykezelő nem visel lőfegyvert, mert a lőfegyver megosztja a figyelmet, intézkedés esetén akadályozó tényező lehet. A lőfegyver viselése és alkalmazhatósága különösen érzékeny kérdés zárt, bv. szervezeten kívül végrehajtott kísérések esetében.

A fogvatartott esetleges szökési kísérlete a kísérő személyi állomány fegyverének, eszközeinek megszerzésére épülhet. A fegyver elvételének veszélye az egyik legfőbb kockázati tényező minden olyan helyzetben, ahol a felügyelő lőfegyverrel van felszerelve, különösen zárt, kiszámíthatatlan, bv. szervezeten kívüli környezetben. Amennyiben a személykezelő

lőfegyverrel rendelkezik, annak biztosítása elsődleges taktikai feladatává válik. Ez jelentősen korlátozza mozgékonyágát, mivel egy váratlan támadás vagy dulakodás esetén a prioritási sorrendben nem a fogvatartott azonnali fizikális kontrollja az elsődleges, hanem a fegyverének biztosítása és megóvása, illetve a lőfegyver alkalmazhatóságának dilemmája. Ez különösen hátrányos taktikai helyzetet teremthet, ha az intézkedést egy, vagy több polgári személy jelenlétében kell végrehajtani, mivel egy ilyen helyzet a polgári személyek testi épségét közvetlenül is veszélyeztetheti. A fogvatartott agressziójának és cselekvési hajlandóságának eszkalációja a lőfegyver jelenlétével – fokozott mértékben – nőhet. Egy fegyverrel ellátott személykezelő kíséretében a fogvatartott tudatában van annak, hogy ha sikeresen megszerzi a lőfegyvert, az azonnali taktikai és pszichológiai fölényt biztosít számára, így a fegyver jelenléte ösztönző hatást gyakorolhat a szökés vagy támadás megkísérlésére, amely fokozott veszélyt eredményez. A lehetőségeket megvizsgálva arra a következtetésre jutottam, hogy amennyiben ellenszegülés vagy támadás történik, a személykezelőnek 3 döntési lehetősége van:

- Az első a lőfegyver alkalmazása, amely polgári környezetben súlyos következményekkel járhat, beleértve a sérüléseket, vagy akár halálos kimenetelű eseményeket is.
- A második lehetőség a fegyver biztosítása és a fogvatartott fizikai kontrollja, amely azonban jelentősen megosztja a figyelmet, csökkentve ezzel az intézkedés gyorsaságát és hatékonyságát.
- A harmadik a fogvatartott menekítése, ahol a személykezelőnek gyorsan kell kivonnia a fogvatartottat a veszélyzónából, miközben biztosítania kell saját fegyverét, fenntartania a fizikai kontrollt, és minimalizálnia a polgári környezetben megjelenő kockázatokat.

Mindhárom esetben a lőfegyver jelenléte hátrányosan befolyásolja az intézkedés végrehajtását, mivel a személykezelőnek egyszerre kell gondoskodnia a fegyver védelméről és a fogvatartott mozgásának korlátozásáról.

Fegyver nélküli kísérés esetén a személykezelő kizárólag a fogvatartott kontrollálására összpontosíthat – a fogvatartott fegyveres őrzését a biztosítási feladatot ellátók hajtják végre –, amely jelentősen növeli az intézkedés hatékonyságát.

Biztosító felügyelő

A biztosító felügyelők létszáma változó egyes előállítások alkalmával, ami függ a fogvatartott kategóriába sorolásától, a biztonságot érintő többletinformációtól és egyéb körülménytől. A biztosító felügyelők elhelyezkedése a tárgyalóteremben nem határozható meg egyetlen, minden helyzetre érvényes szabállyal, mivel azt számos tényező befolyásolja. Egyrészt, minden tárgyalóterem eltérő kialakítású – a terem belső

kialakítása, nagysága, bútorzat helyzete és rögzítettsége – ami meghatározza a biztosító felügyelő pozícióját.

Amennyiben a fogvatartott hozzátartozói is jelen vannak a tárgyaláson, szintén módosulhat a biztosító felügyelő pozíciója. Alapkoncepció a biztosítási feladat ellátásakor, hogy a figyelmet elsősorban a lehetséges támadás, illetve az egyéb lehetséges események irányára kell összpontosítani. Ilyen tényező például, ha a tárgyaláson jelentős létszámú hozzátartozó jelenik meg, ebben az esetben a biztosító felügyelőnek úgy kell elhelyezkednie a tárgyalóteremben, hogy rálátása legyen az ajtóra és a hozzátartozókra, ezzel megelőzve egy esetleges támadást, tiltott tárgy átadását vagy szökési kísérletet.

Elhelyezkedés a tárgyalóteremben

Az előállítást végrehajtó(k) legoptimálisabb helyezkedési módja:

- a.) A fogvatartott mögött ülve, annak oldalirányába kihúzódva.
Ez az elhelyezkedési mód abban az esetben a legoptimálisabb, amikor a felügyelő mögött nem tartózkodik hozzátartozó, hallgatóság, ellenkező esetben a személykezelőnek megoszlik a figyelve. Tapasztalatom szerint ilyen esetekben a biztosító felügyelő a személykezelő mellett foglal helyet, ami a legrosszabb döntés, mert a biztosító felügyelő nem látja sem a hallgatóságot, sem a fogvatartott reakcióit.
- b.) A fogvatartottól külön (széken) ülve, és úgy elfordulva, hogy részére a tárgyalóterem fogvatartott előtti és mögötti részei is láthatóak legyenek.
Tapasztalatom szerint ez a legoptimálisabb elhelyezkedési mód abban az esetben, ha hallgatóság is jelen van a tárgyalóteremben, azonban a gyakorlatban erre az elhelyezkedési módra kevés tárgyalóteremben van lehetőség a helyiség kialakítása és a padok rögzítése miatt.
- c.) Amennyiben az a-b) alpontok szerinti elhelyezkedésre nincs lehetőség, a fogvatartott mellett ülve, úgy, hogy a lőfegyverrel ellentétes oldalon helyezkedik el, kissé testével a fogvatartott irányába fordulva.

Abban az esetben, ha a támadás vagy esemény bekövetkezése a tárgyalóterem kívülről várható, külső és belső biztosítás kialakítása is szükséges.

A biztosító felügyelő helyezkedését mindig az adott szituáció határozza meg, és a biztosító felügyelő a személykezelő megfelelően megválasztott helyzetéhez alkalmazkodik. Az egyes tárgyalótermekben fizikai akadályok, például padok, korlátok vagy rögzített bútorzat is befolyásolhatja a felügyelők mozgását és elhelyezkedését, ezért a biztosítási stratégiának minden esetben az adott helyszín adottságaihoz és a konkrét körülményekhez kell alkalmazkodnia.

Mesterséges intelligencia a bírósági előállítás tervezésében

A mesterséges intelligencia (a továbbiakban: MI) egyre fontosabb szerepet játszik a mindennapi szolgálatellátás során, így a fogvatartottak bírósági előállításának megtervezésében is segítséget nyújthat. Az MI alkalmazásával adatvezérelt döntések szülehetnek a biztonság és a hatékonyság növelése érdekében. A bírósági előállítások tervezésénél az első lépés a releváns adatok összegyűjtése és elemzése. Az MI alapú rendszerek képesek nagy mennyiségű adatot elemezni, ideértve a fogvatartottak adatait (például előélet, kategóriába sorolás, szökési kísérletek, többletinformációk, kapcsolattartók) vagy az útvonalak és célállomások környezetére vonatkozó információkat (forgalmi adatok, korábbi események helyszínei, kritikus pontok). A rendelkezésre álló adatokból olyan összefüggéseket állapíthat meg, melyre egy ember nem biztos, hogy felfigyelne, aminek eredményeként prediktív kockázatelemzés végezhető, a rendszer előre jelezheti, melyik előállításnak nagyobb a biztonsági kockázata és mely tényezők miatt. Az MI a fogvatartottakról kockázati profilt alkothat, melynek elkészítése során figyelembe veszi a többletinformációkat (például a fogvatartott erőszakos cselekményt követett el, szökést kísérelt meg, a tárgyalása médiaérdeklődésre tarthat számot), emellett – a korábbi előállítások adatai alapján – jelezheti, ha az adott útvonalon, vagy időpontban több esemény történt és azt magasabb kockázatként tartaná számon.

Az MI az elemzés során külső forrásokból is képes adatokat nyerni, például a közösségi médiában található posztokat és fórumokat használhatja fel annak megállapítására, hogy valaki tervez-e az előállítás során támadást vagy szöktetést. Az embernél gyorsabban és hatékonyabban képes kiszűrni a releváns információkat, folyamatos helyzetképet tud adni a potenciális fenyegetésekről. Egy amerikai példa szerint az MI által támogatott, nyílt forrású hírszerzés révén a bv. szervezet valós időben értesülhet a fogvatartotthoz köthető külső bűnelkövetői csoportok aktivitásáról, így proaktív biztonsági intézkedéseket hozhat. Mindez lehetővé teszi, hogy az előállítási terv a legnagyobb kockázatu pontokra fókuszáljon, és megfelelő erőforrásokat rendeljen hozzájuk.¹¹

Az MI által készített kockázatelemzés képes javaslatokat is megfogalmazni a művelet tervezőjének. Javaslatot tehet például arra, hogy egy kiemelt biztonsági kockázatu fogvatartottat ne a megszokott útvonalon szállítsanak, vagy több kísérő személyi állományi tagot és páncélozott járművet rendeljenek az adott előállításhoz. Fontos azonban, hogy az MI nem helyettesítheti az emberi ítélőképességet, csak támogathatja azt objektív adatokkal. A gyakorlatban ez úgy működhet egy előállítás kapcsán, hogy az MI alapú adatgyűjtési és kockázatelemzési modul az előállítást megelőző napon átfogó vizsgálatot hajt végre, mely során a fogvatartott előéletét és a bv. intézetben történő

¹¹ <https://www.corrections1.com/enhancing-department-of-corrections-investigative-units-with-ai-powered-osint>

magatartását elemzi. Az adatokból kiderülhet például, hogy a fogvatartott korábban megszökött a rendőrségi fogdáról, továbbá ismert bünszervezet vezetőjeként tartják nyilván, akinek kapcsolatrendszerében több, jelenleg szabadlábon lévő személy is megtalálható. Ezen információk alapján a program az előállítást magas kockázatú eseménynek minősítheti. A modul a releváns online felületeket is képes figyelemmel kísérni, így észlelhet olyan üzeneteket – akár zárt fórumon is –, melyek arra utalhatnak, hogy a fogvatartott ismerősei rendkívüli esemény megvalósítását tervezik a bíróság épületében. Ezen túlmenően az MI a térfigyelő kamerák felvételeit, képeit is elemezheti, mely elemzés során olyan személyeket azonosíthat a bíróság épületének közelében, akiket a fogvatartott korábban elkövetett bűncselekményeihez lehet kapcsolni. Az összegyűjtött adatokra alapozva a program részletes kockázatelemzést tudna készíteni, és arra is javaslatot tehet, hogy az előállítást kiemelt biztonsági intézkedések alkalmazásával valósítsák meg, ideértve speciális egységek bevonását és a maximális biztonsági protokollok alkalmazását.

Összefoglalás

A fogvatartottak bíróságra történő biztonságos előállításánál alapvető, hogy a feladat pontosan meg legyen határozva, melyhez elengedhetetlen, hogy minden releváns információ rendelkezésre álljon, így a fogvatartott korábbi viselkedéséről, az aktuális tárgyalás körülményeiről, az útvonalak biztonsági jellemzőiről. Az adatok alapot szolgáltatnak a tervezéshez és lehetővé teszik a potenciális veszélyforrások korai felismerését. Amennyiben az adatok gyűjtése, elemzése, értékelése nem kellő alapossággal kerül végrehajtásra, az előállítást végreható felügyelők nem kapnak valós képet az előállítás körülményeiről, és nem tudják előre felmérni a kockázatokat.

A tervezés során a begyűjtött információk alapján részletes tervet kell kidolgozni. A jó tervezés elősegíti az előrelátást és a helyzetfelismerést. Egy jól működő rendszerben a csoport minden tagja látja, hogy a saját feladata milyen hatással van az előállítás sikerére és biztonságára.

A fogvatartottak bírósági előállítása nem csupán egy logisztikai művelet, hanem egy összetett, magas kockázatú biztonsági szakfeladat, amelynek végrehajtása során minden résztvevő állományi tag feladata kimagasló jelentőséggel bír. A csoportparancsnok vezetői képessége, a személykezelő pszichológiai érzékenysége, a gépjárművezető precizitása mind hozzájárulnak az előállítás sikeréhez.

A csoportparancsnok felelős az előállítás teljes koordinációjáért és végrehajtásáért, döntéseket hoz váratlan helyzetekben, biztosítja, hogy a csoport tagjai összehangoltan hajtsák végre a feladatot. Vezetői kompetenciája meghatározza az előállítás sikerét. A határozott, jól kommunikáló, az információk gyors elemzésére képes csoportparancsnok

irányítása mellett az előállítás gördülékenyen és biztonságosan kerül végrehajtásra. Amennyiben a csoportparancsnok nem látja át a döntéseinek következményeit, vagy nincs kellő tekintélye, akkor a csapat koordinációja széteshet, ami növeli a rendkívüli események bekövetkezésének kockázatát. Abban az esetben, ha a csoportparancsnok csupán adminisztratív vezető, aki nem képes a stratégiai gondolkodásra és gyors helyzetfelismerésre, az egész műveletet veszélybe kerülhet.

A személykezelő az előállítási művelet egyik legfontosabb szereplője, mivel ő az, aki közvetlen kapcsolatban van a fogvatartottal. Ő az, akinek fel kell ismernie a fogvatartott viselkedésében rejlő kockázatokat, kontroll alatt kell tartania a fogvatartottat pszichológiai és kommunikációs eszközökkel, megelőzni a konfliktusokat és a feszültség kialakulását. A személykezelőnek ismernie kell a verbális és nonverbális kommunikáció jelentőségét és azt, mely viselkedési jelek utalnak potenciális veszélyre, például szökési szándékra, agresszióra vagy manipulációra. A személykezelők szakszerű képzése és mentális felkészítése elengedhetetlen, mivel az előállítás biztonságos lebonyolítása nagymértékben az ő helyzetfelismerő és kommunikációs készségén múlik.

A gépjárművezető szerepe nem csupán az, hogy elvezesse a fogvatartottakat szállító gépjárművet a célállomásra. Ő felelős azért, hogy indulás előtt ellenőrizze a szállítójármű műszaki állapotát, megtalálja a legoptimálisabb útvonalat, valamint az esetlegesen bekövetkezett események (például terelések, balesetek) alkalmával gyorsan reagáljon. Egy jól képzett gépjárművezető proaktívan gondolkodik, nemcsak egy sofőr, hanem biztonsági operátor is, aki figyeli a környezetét.

Az MI-alapú előállítási modul alkalmazása támogathatja az előállítás biztonságos megvalósulását, lehetővé téve a prediktív biztonsági stratégiák alkalmazását.

Ezek az innovációk nemcsak a biztonságra lehetnek hatással, hanem csökkenthetik az előállítás emberi hibákból fakadó kockazatait is, így hosszú távon optimalizálhatják az erőforrások felhasználását, minimalizálva a költségeket és a terheket. A jövő büntetés-végrehajtásában az intelligens technológiák szerepe egyre hangsúlyosabbá válik, megteremtve egy hatékonyabb és biztonságosabb rendszert mind a fogvatartottak, mind a személyi állomány számára.

Felhasznált irodalom

72/2020. (XII. 23.) BVOP utasítás a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról

1995. évi CVII. törvény a büntetés-végrehajtási szervezetről

Enhancing Department of Corrections investigative units with AI-powered OSINT. Online: <https://www.corrections1.com/enhancing-department-of-corrections-investigative-units-with-ai-powered-osint> (Letöltés ideje: 2025. február 28.)

Krauzer Ernő (2019): Az intézkedéstaktika, mint oktatásmódszertan, a korszerű és gyakorlatorientált képzés alapja. Belügyi Szemle, 67. évf., p. 82. DOI: 10.38146/BSZ.2019.7-8.5.

Mátés Gábor (2023): A magyar rendőri intézkedéstaktika kialakulásának vizsgálata. Online: https://rtk.uni-nke.hu/document/rtk-uni-nke-hu/Disszertacio-tervezet_Mates%20Gabor.pdf (Letöltés ideje: 2025. február 11.)